

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΑΡΧΕΙΑ, ΜΟΥΣΕΙΑ»
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Department of Archival, Library and Information Studies
School of Management, Economics and Social Sciences

Διπλωματική εργασία: Οι Βιβλιοθήκες στον 21^ο αιώνα

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: Μαρία Κοζάνη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δάφνη Κυριάκη - Μάνεση

Εισαγωγή

- Σκοπός: η διερεύνηση της πορείας των βιβλιοθηκών στον 21ο αιώνα
- Στόχοι:
 - ✓ αποτύπωση νέων υπηρεσιών που έχουν δημιουργηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη στις σύγχρονες βιβλιοθήκες
 - ✓ παρουσίαση των μεθόδων παροχής των υπηρεσιών και η προσέγγιση του κοινού μέσω των social media
 - ✓ ανάλυση της επίδρασης των νέων τεχνολογιών στο χώρο της βιβλιοθήκης και η διατύπωση ενός σχεδίου απαιτήσεων και προδιαγραφών
 - ✓ μελέτη των νέων αναγκών των χρηστών και διατύπωση ενός σχεδίου απαιτήσεων και προδιαγραφών

Μεθοδολογία

- Βιβλιογραφική ανασκόπηση της σύγχρονης ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας, πάνω στην εξέλιξη της τεχνολογίας και τη διαχείριση των δεδομένων που καλείται να κάνει μια βιβλιοθήκη τον 21ο αιώνα
- Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων που συλλέχθηκαν από τις επίσημες ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών (Ανάλυση περιεχομένου)

Περιορισμοί έρευνας

- Περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες
- Περιορισμένος αριθμός βιβλιοθηκών που μελετήθηκαν
- Έλλειψη δεδομένων για παλαιότερες περιόδους

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη – Ορισμός

- Κατά τον ορισμό της Digital Library Federation, «οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι οργανισμοί που παρέχουν τους πόρους, συμπεριλαμβανομένου του εξειδικευμένου προσωπικού για την επιλογή, την οργάνωση και την παροχή πρόσβασης σε πολιτιστικά αγαθά, τα οποία ερμηνεύουν, διανέμουν, διατηρούν και συντηρούν την ολότητά τους. Εγγυώνται δε τη διάρκειά των ψηφιακών τεκμηρίων στο χρόνο, ώστε να είναι διαθέσιμα με άμεσο και οικονομικό τρόπο σε μια συγκεκριμένη κοινωνία ή ένα σύνολο κοινωνιών»

Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών – Ανάπτυξη Συλλογής (1/2)

Παραδοσιακή

- Εντοπισμός και αναγνώριση διαφορετικών μεθόδων για την προμήθεια βιβλίων στη βιβλιοθήκη οικονομικά και ποιοτικά
- Αγορά βιβλίων και περιοδικών, μέσω κατάλληλων πωλητών όπως προτείνεται από τους χρήστες, αλλά και τις διαχειριστικές αρχές

Ψηφιακή

- Προσδιορισμός αναγκών του χρήστη και διάθεση πληροφοριών στους χρήστες
- Παροχή ηλεκτρονικών βιβλίων, περιοδικών και άλλων ψηφιακών εκδόσεων στους χρήστες ανάλογα με τις ανάγκες

Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών – Ανάπτυξη Συλλογής (2/2)

Παραδοσιακή

- Διακίνηση καταλόγων εκδοτών μεταξύ των βιβλιοθηκών με συστάσεις βιβλίων με βάση τις εκάστοτε ανάγκες
- Επικοινωνία με το διδακτικό προσωπικό για προτάσεις διαφορετικών τίτλων βιβλίων και περιοδικών
- Προετοιμασία προϋπολογισμού για την αγορά εξοπλισμού στις βιβλιοθήκες

Ψηφιακή

- Εγγραφή σε ηλεκτρονικά περιοδικά, βιβλία και βάσεις δεδομένων
- Ανάπτυξη πληροφοριακής παιδείας των χρηστών

Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών – Οργάνωση Συλλογής

Παραδοσιακή

- Καταλογογράφηση έντυπου υλικού
- Ταξινόμηση, οργάνωση και ευρετηρίαση συλλογής

Ψηφιακή

- Αυτοματοποίηση βιβλιοθήκης με το κατάλληλο λογισμικό και παροχή ταχύτερης πρόσβασης στους χρήστες
- Διάθεση λογισμικού ψηφιακής βιβλιοθήκης για πρόσβαση στο ψηφιακό περιεχόμενο που έχει η βιβλιοθήκη
- Παροχή υπηρεσιών OPAC με ευκολίες δικτύωσης στους χρήστες και βοήθεια στην κοινή χρήση πόρων

Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών – Απόδοση πληροφορίας στο κοινό

Παραδοσιακή

- Παροχή πληροφοριών από τις παραδοσιακές πηγές, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ψηφιακούς πόρους
- Παροχή υπηρεσιών ευαισθητοποίησης, καθώς και υπηρεσίες Επιλεκτικής Διάδοσης στους χρήστες χρησιμοποιώντας διαφορετικούς πόρους

Ψηφιακή

- Παροχή εύκολης πρόσβασης σε ψηφιακό υλικό
- Πρόσβαση σε τεύχη ηλεκτρονικών περιοδικών

Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών – Προσωπικό

Παραδοσιακή

- Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πρέπει να εκτελεί τα καθήκοντά του στο τμήμα απόκτησης, καταλογογράφησης και ταξινόμησης ανάλογα με τις ανάγκες

Ψηφιακή

- Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πρέπει να έχει γνώση του υλικού και του λογισμικού για την παροχή ψηφιακών, ηλεκτρονικών και εικονικών υπηρεσιών

Ψηφιακές Βιβλιοθήκες Πλεονεκτήματα:

- Πρόσβαση
- Ευκολία και ευελιξία
- Διάθεση υλικού
- Δυνατότητα αναζήτησης
- Διατήρηση και συντήρηση
- Ποικίλο περιεχόμενο
- Κόστος
- Συνεργασία
- Διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας
- Περιβαλλοντική βιωσιμότητα

Ψηφιακές Βιβλιοθήκες

Μειονεκτήματα:

- Ψηφιακό χάσμα
- Τεχνολογικά εμπόδια
- Εξάρτηση από την τεχνολογία
- Προκλήσεις ψηφιακής διατήρησης
- Περιορισμοί πνευματικών δικαιωμάτων
- Απώλεια άμεσης επαφής με το υλικό
- Περιορισμένη αλληλεπίδραση και κοινωνική δέσμευση
- Υπερφόρτωση πληροφοριών
- Δυνατότητα ψηφιακής παραπληροφόρησης
- Απώλεια Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ψηφιακές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα

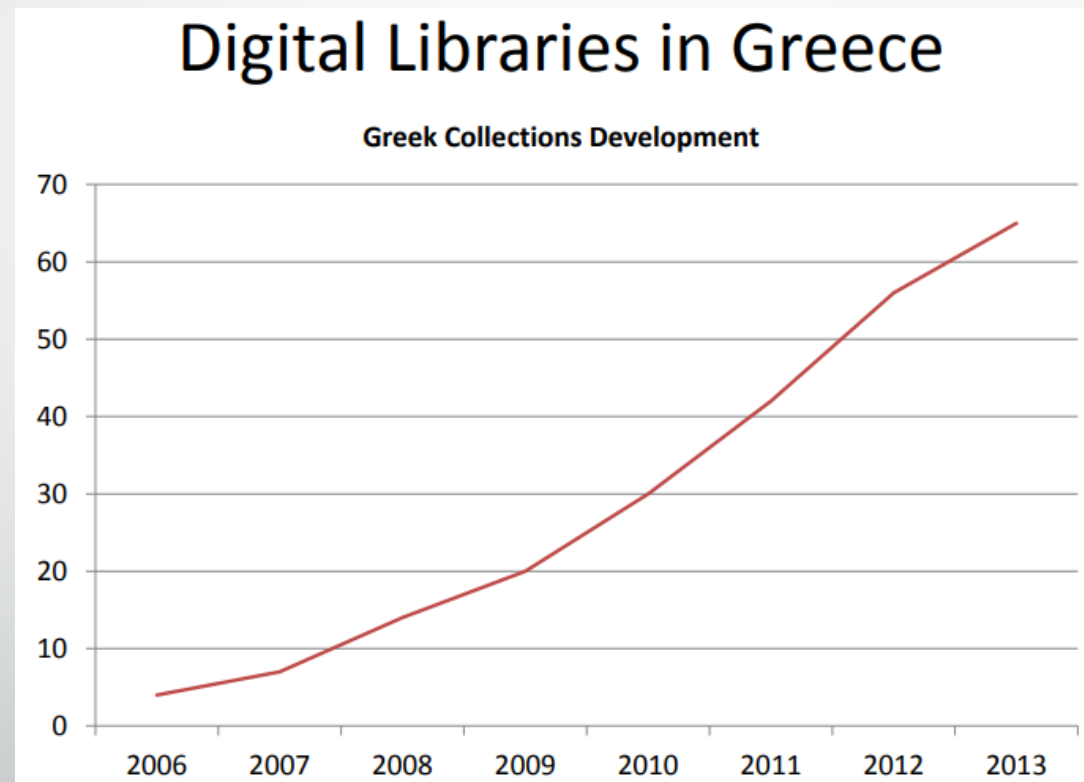
➤ Πάνω από 30 οργανισμοί όπως:

- Πανεπιστήμια / Τεχνολογικά Ιδρύματα
- Πολιτιστικοί Οργανισμοί
- Ερευνητικά Κέντρα
- Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες
- Εκπαιδευτικοί Φορείς
- Θρησκευτικές και Εκκλησιαστικές Οργανώσεις
- Επιστημονικές Εταιρείες

➤ Πάνω από 500.000 αρχεία όπως:

- Άρθρα, πρακτικά συνεδρίου
- Εκκλησιαστικά αντικείμενα
- Λογοτεχνικά βιβλία, θεατρικά έργα
- Ιστορικές φωτογραφίες και καρτ ποστάλ
- Μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές, ερευνητικές εργασίες
- Παρτιτούρες, χειρόγραφα, χάρτες
- Παρουσιάσεις και ομιλίες
- Επιστημονικά και πολιτιστικά περιοδικά, εφημερίδες

Αύξηση ψηφιακών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα

Εθνική Βιβλιοθήκη:

- ηλεκτρονικό αναγνωστήριο με πάνω από 2.200 βιβλία
- απομακρυσμένη πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές
- ψηφιακή συλλογή εφημερίδων

Ηλεκτρονικό Αναγνωστήριο e-Reading Room

Εγγραφή / Είσοδος

Αναζήτηση στο ηλεκτρονικό αναγνωστήριο

Το ράφι μου

Οι όροι χρήσης της υπηρεσίας του Ηλεκτρονικού Αναγνωστηρίου έχουν ανανεωθεί. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ενότητα **Ηλεκτρονικό Αναγνωστήριο**

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΒΙΒΛΙΑ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΕΚΔΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Covid-19 εποχή:

- Αναστολή λειτουργίας
- Επικοινωνία μεταξύ των βιβλιοθηκών
- Ψηφιακή λειτουργία
- Ψηφιακός μετασχηματισμός ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

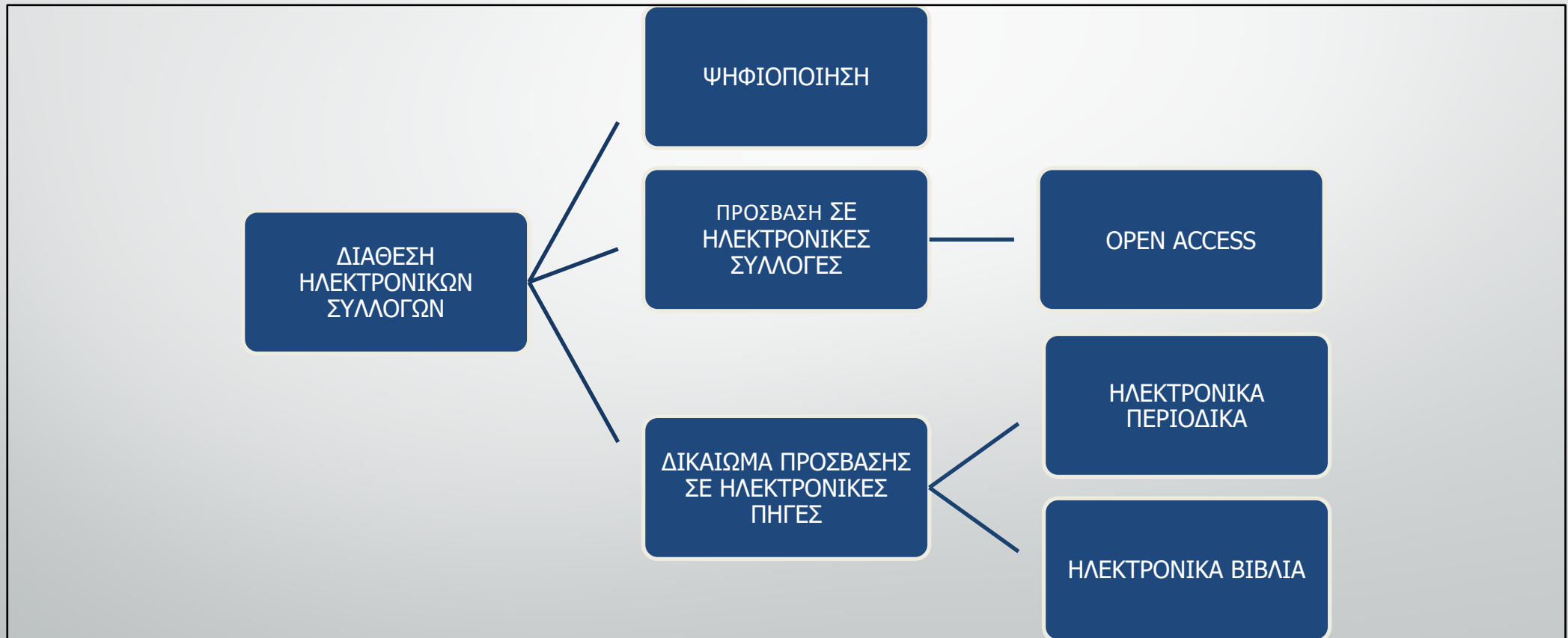
Μέτρα αντιμετώπισης:

- Βιβλία σε καραντίνα
- Ηλεκτρονική εγγραφή χρηστών
- Μετατροπή παραδοσιακών υπηρεσιών σε ψηφιακών
- Αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων των βιβλιοθηκονόμων

Αλλαγές λειτουργίας βιβλιοθηκών λόγω Covid-19 (1/5)

Αλλαγές λειτουργίας βιβλιοθηκών λόγω Covid-19 (2/5)

Αλλαγές λειτουργίας βιβλιοθηκών λόγω Covid-19 (3/5)

Αλλαγές λειτουργίας βιβλιοθηκών λόγω Covid-19 (4/5)

Αλλαγές λειτουργίας βιβλιοθηκών λόγω Covid-19 (5/5)

Σύγκριση προ και μετά Covid-19 εποχή(1/2)

Λειτουργίες	Προ Covid-19 εποχή	Μετά Covid-19 εποχή
Πρόσβαση χρηστών	Κύρια χρήση μόνο από απομακρυσμένους χρήστες και ερευνητές	Ευρεία χρήση από το ευρύ κοινό λόγω του αναγκαίου εγκλεισμού
Εύρος συλλογής	Έμφαση σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά υλικά	Διεύρυνση ψηφιακού περιεχομένου σε όλες τις κατηγορίες υλικού
Ψηφιακές συλλογές	Έμφαση σε ψηφιοποιημένα βιβλία, περιοδικά και ακαδημαϊκούς πόρους	Αύξηση υλικού, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών βιβλίων, ηχητικών βιβλίων και πολυμέσων
Διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων	Έλεγχος πρόσβασης και αυστηρές συμφωνίες άδειας	Πιο ευέλικτες πολιτικές για να επιτραπεί η απομακρυσμένη πρόσβαση και κοινή χρήση

Σύγκριση προ και μετά Covid-19 εποχή(2/2)

Λειτουργίες	Προ Covid-19 εποχή	Μετά Covid-19 εποχή
Ψηφιοποίηση	Προτεραιότητα στη μακροπρόθεσμη διατήρηση του υλικού σε έντυπη μορφή	Επιταχυνόμενες προσπάθειες για τη διατήρηση και διεύρυνση της χρήσης ψηφιακών πόρων
Πρότυπα μεταδεδομένων	Χρήση καθιερωμένων προτύπων μεταδεδομένων	Προσαρμοσμένα πρότυπα μεταδεδομένων για βελτίωση της αναζήτησης και της πρόσβασης
Δανεισμός μεταξύ βιβλιοθηκών	Διαδανεισμός φυσικού υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών	Διαδανεισμός ψηφιακού υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών

Γενικά Συμπεράσματα Έρευνας:

- Άμεσος τρόπος επικοινωνίας με τους χρήστες
- Ψηφιοποίηση συλλογών
- Πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων
- Πρόσβαση σε βιβλιογραφικές πηγές ανοιχτού τύπου
- Δημιουργία επιμορφωτικών βίντεο
- Διεύρυνση ψηφιακού υλικού
- Δυνατότητα άμεσης αναζήτησης υλικού

Μελλοντική έρευνα

- Ανάγκη προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα
- Ανάδειξη ηλεκτρονικής μεθόδου αποθήκευσης αρχείων
- Ανάγκη επαναπροσδιορισμού αναγκών των χρηστών
- Χρήση συνεντεύξεων με τους ιθύνοντες των πληροφοριακών κέντρων

**Σας ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας!**